

Valitettavasti en taida ranskaa, pardon! No, sen verran, ja sitten tietenkin madame ja mademoiselle ja monsieur, oululaisittain (suomalaisittain) matami ja mamselli ja mösjöö, itsettänselvyvyyksiä, joita ei arvaa panna edes lainausmerkkeihin. Ja sitten on oululaisia ettei vain oulunsyntyiäkin sanoja sellaisia kuin kompiainen, korttikääri ja "Pelleppy", jonka jo laitain sitaatteihin. Se on sentään erisnimi, kun edelliset ovat yleisnimiä.

Pääsinhän asiaan!

Luin taannoin mielenkiintoisen haastattelun Oulun nimistön tutkimisesta. Haastateltu, Oulun yliopiston humanistisen tiedekunnan kirjaston informaattikko, kertoi monia mielenkiintoisia asioita varsin läheisestä ja rakkaasta aiheesta. Asiantuntijahan en ole, kun en ole kielentutkija, saunainen matkailija vain niissä maisemissa.

Uutta oli esim. se, että Metelinmäen ("Pappilänmäki") entisen nimen, Rötöxenmäen (kartassa x:llä), taustalla onkin sukunimi Rötös. Olen aina kuvitellut, että nimi oli juontunut rötöksestä, samaan tyyliin kuin Hirsipuunlampi (mäki?). Van sitten tuli otsikko, joka on naurattanut vanhoja oululaisia: Bel Evy...

Ensimmäisenä minulla välähti mieleen Dallas, mutta selvisihän se, vaikka-

kin nurinnarin kääntyneenä. Kun "Bel Evy" on sekä otsikoissa että tekstissä, -symyksessä ei ole painovirhe, vaan väärinkäsitys. Ollisikohan kuulovirhe, vaikka haastattelu lienee tehty nokkain!

Minun ei tarvitse muistella, otan vain kesäisen kirjan **Oulun taloja ja tarinoita / Panun pakinoita 55 vuotta** ja avaan sivun 32: "Pelleppy" ja keilarata. Ouluun muuttanut nuori lyypekkiläinen liikemies Ferdinand Siemssen sai 1869 Suomen kansalaisuuden ja 1874 kaupparvirin oikeudet. Hän rakennutti Toppilaan koristeellisen huvilan, jolle maailmanlaajuisen tavan mukaan antoi nimeksi Bellevue, lausuttuna Belvy'. Oululaisen korvassa se kuulosti "Pelpyyltä" ja muuttui kai oitis "Pelleppyksi".

Oululaisethan ovat aina olleet huumorintajuisia! Useimmat ainakin.

Huvilasta tuli jo 1870-luvulla ravintola, ei tosin avoin, vaan herrojen klubi, klubi, sanoi silloin suomalainenkin. Tämä oli kyllä ruotsalainen, ruotsinkielinen, jos on (kai on) uskominen oululaiskirjailija K. A. Järveä ja hänen romaaniaan Harry, 1910. Aikamoinen protestikirja.

Konsuli Siemssen, joka muuten rakennutti myös Ravintola Franzénin naapurina olevan sakaratyömilli-

sen talon, 1879, joutui konkurssitilaan. "Pelleppy" joutui isorikas J. G. Bergbomille. Sittenmin "Pelleppy" — aina vain tällä nimellä — joutui kaupungille ja sitten se 1920-luvulla paloi. Jäi vain keilarata.

Lukekaa nyt vaikkapa Panun kirjasta, eihän tähän kaikki mahdu! Saa kai sitä mainostaakin, sillä on vielä ainakin kymmenkunta numeroitua kappaletta à 200 mk. Tili on jo suljettu, mutta suoraan Oulu-lehden ja nimimerkin kautta!

Niille meikäläisille, jotka eivät ole lukueneet ranskaa tai muistaneet katsoa sivistys- tai tietokirjoista, kerrottakoon lyhyesti, että Bellevue on = kaunis maisema, italiassa belvedere. Siitä on tullut huvilinnojen ja kauniiden paikkojen yleisnimi — ja hotellien. Minäkin olen Pariisissa asunut "Pelleppyssä". Huvilinna se ei kylläkään ollut. V. 1870 (Siemsenin aikaan!), kun Preussin Wilhelm I oli voitannut Napoleon III:n joukot, allekirjoittivat ranskalaiset antautumissopimuksen Bellevue'n huvilinnassa...

Lähtökohtanani olevan haastattelun kuvateksti mainitsee, että Toppilan Kraakkulan Hannala olisi lajinsa viimeinen edustaja Oulussa. Tornillisia huviloita on kuitenkin kaksi vielä Salmen pohjoisrannalla... Ongelmansa ne on lähistoriassakin!